

Jaarverslag steen- en
kerkuilenwerkgroep hei-
heg-hoogeind

2013

Inhoud

Inleiding jaarverslag uilen 2013.....	3
Fusie en uitbreiding werkgebied	4
Monitoring 2013.....	5
.....	5
Broedresultaten van de steenuil in ons werkgebied 2013.....	6
Overzicht broedgevallen steenuilen vanaf 2005.....	7
Bezetting steenuil kasten vanaf begin registratie	8
Broedresultaten kerkuil in ons werkgebied 2013	9
Werkgroepleden.....	10
Fotosessie (foto's Erik van Asten)	11
Lijst van gastgevers.....	12
Algemene rubriek.....	14
Bijzondere gastgevers	14
Verrassing!.....	15
Prooiresten	15
Ringen.....	15
Risicofactoren jonge uilen	16
Fotosessie Marijn Heuts	16
Veiligheid	17
Onderzoek niet uitgekomen eieren	18
Tot Slot	19

Foto voorpagina: Peer de Louw met uilskuikens (foto Erik van Asten)

Inleiding jaarverslag uilen 2013

Beste uilenliefhebbers 2013 was een enerverend jaar voor onze werkgroep i.v.m. uitbreiding van ons werkgebied en fusie is het een bijzonder druk en boeiend jaar geworden waarin veel tijd en energie werd gestoken door onze werkgroepleden. Er werden enkele nieuwe locaties gevonden van steen- en kerkuilen. Hier zullen we in de loop van de tijd nog enkele kasten hangen. Als gevolg van de nieuwe situatie is het nog even zoeken naar een juiste organisatie.

Bij het monitoren in het vroege voorjaar werden nauwelijks reacties van de uiltjes gehoord.

De resultaten van de broedgevallen van de steenuilen gaven een normaal beeld te zien. Het aantal eieren per nest lag wel iets lager dan het gemiddelde. Extra aandacht vergt de veiligheid van de jonge onervaren steenuiltjes. Helaas zijn er enkele uiltjes verdronken.

Het broedseizoen van de kerkuilen is minder goed verlopen en gaf net als landelijk een dramatisch beeld te zien. Een strenge winter gevolgd door een koud en nat voorjaar zou hier debet aan zijn.

Ook hebben we dit jaar weer leuke ontmoetingen gehad met de gastgevers. Tijdens de grote voorjaarscontrole hebben we gebruik gemaakt van onze eigen catering van Krijn van den Hoven. Er werden veel leuke foto's gemaakt door onze huisfotograaf Erik van Asten die ook dit jaarverslag weer opsieren.

Bij dezen wil ik dan ook iedereen bedanken voor de inzet van het afgelopen jaar en hoop ook in het komende jaar weer te mogen rekenen op jullie enthousiasme.

De Coördinator

FOTO ERIK VAN ASTEN 1

Leden van de werkgroep tijdens de pauze van de voorjaarscontrole

Fusie en uitbreiding werkgebied

Vanuit het verleden hingen kasten van uilenwerkgroep de Peel in onze gemeente. Deze werden al een tijd niet meer gecontroleerd of schoongemaakt door voornoemde werkgroep. Uilenwerkgroep Heeze bestond uit 2 leden (Rien Swinkels en Jan van de Laar) die wegens onder bemanning en tijdgebrek de steen en kerkuil kasten niet meer konden controleren. Zij werden de laatste jaren al door onze werkgroep ondersteunt.

In enkele bijeenkomsten in januari van dit jaar met de werkgroepen uit Heeze en de Peel werd besloten om de bescherming van de steen- en kerkuil binnen de gemeentegrenzen van Heeze-Leende onder te brengen in de uilenwerkgroep van HHH. De fusie en uitbreiding van het werkgebied hielden in dat we van ongeveer 48 naar 79 uilenkasten gingen en dat er 24 nieuwe gastgevers bij kwamen.

Door de extra activiteiten was het noodzakelijk dat ook het aantal werkgroep leden werd uitgebreid. Alle nieuwe gastgevers

werden door de coördinator bezocht voor kennismaking en toelichting. De meeste uilenkasten werden afgelopen jaar gecontroleerd en deels schoongemaakt. Tevens werd de status van de kasten in beeld gebracht. De kennismaking met de nieuwe gastgevers is goed verlopen.

Komende tijd zullen we na gaan denken over hoe we e.e.a. aan gaan pakken m.b.t. schoonmaak, reparatie, vervanging en weghalen van kasten. Deze nieuwe situatie vergt mogelijk ook een andere aanpak m.b.t. de organisatie in de werkgroep. Hiervoor zullen we een bijeenkomst organiseren.

Deelgebied Sterksel is nog een grijze vlek binnen ons beschermingsgebied. M.i. een zeer interessante omgeving voor uiltjes. Komend jaar zullen we hier extra aandacht aan besteden om de uilenpopulaties zo goed mogelijk in beeld te brengen zodat we ze ook goed kunnen beschermen.

Frank Maas een van de nieuwe werkgroepleden.

FOTO ERIK VAN ASTEN 2

Monitoring 2013

Dit jaar zijn we op 14 februari begonnen met het monitoren. Drie deelgebieden werden gekozen en d.m.v. geluid uitgekamt. In 6 avonden werden deze gebieden gemonitord. Dit ging gepaard met veel kou en een kleine valpartij. Jammer dat de inspanningen zo weinig beloond werden. Ondanks dat we een 3tal potentiële gebieden hebben onderzocht kregen we weinig reactie van baltende uitjes (Dit is overigens niet altijd een garantie dat er geen uiltjes zitten) Op de Zegge en de manege werden we positief verrast toen we in het voorjaar toch broedende uiltjes aantreffen (Op de laatstgenoemde plek hebben we maar een maal gemonitord terwijl dit volgens de standaardprocedure dit 3x dient te gebeuren.)

Toch blijft het monitoren een van de mogelijkheden om een gebied te onderzoeken op uilenpopulaties. Komend voorjaar willen we het monitoren toepassen op deelgebied Sterksel om een zinvolle plaats te zoeken voor de uilenkasten.

Resultaat:2013

In deelgebied Heeze Kreijl : geen reactie

In deelgebied Heeze Strabrecht/manege: geen reactie

In deelgebied: Burg Vogelslaan/Beukenlaan/Euvelwegen: 1 mogelijk 2 reacties (beukenlaan) en 1 zichtwaarneming in Burg. Vogelslaan.

FOTO MARIJN HEUTS 1

Broedresultaten van de steenuil in ons werkgebied 2013

kastnr	gastgever	Aantal eieren	Aantal jongen	Aantal uitgevlogen jongen	1 ^e eilegdatum	opmerkingen
71-4	P.de Louw	3	2	2	20 april	
71-8	Fam Lammers	4	4	2	15 april	2 uiltjes verdronken
71-12	Fam Staals	4	4	2	17 april	2 uiltjes overleden
71-25	Fam Maas	4	4	2	25 april	2 uiltjes overleden
71-37	Fam v Bree	4	3	3	22 april	
71-39	Fam Slegers	4	3	0	22 april	3 uiltjes weg
71-42	Fam de Korte	4	2	2	21 april	
71-46	Fam Meulendijks	4	3	2	03 mei	1 uiltje weg
71-52	Fam C Ceelen	3	2	2	29 april	
71-11a *	Fam Scheepers	6	0	0	> 11mei	
Vb ** 71-36	Fam Bakermans	?	?	1 **	?	
totaal		40	27	18		

* In deze kast zijn nog eieren na 1^e controle gelegd , maar niet uitgekomen.

** vrij broedgeval in paardenstal .kast wordt af en toe gebruikt. Later gehoord dat er minimaal 1 jong is uitgevlogen, dit is helaas verdronken

FOTO ERIK VAN ASTEN 3

Overzicht broedgevallen steenuilen vanaf 2005

jaar	Broedgevallen kast	Vrij broedgeval	territorium	Aantal eieren	Aantal kuikens	Aantal uitgevlogen jongeren
2005		1				
2006	2					
2007	4	1				
2008	6			25	15	nb
2009	5			27	19	nb
2010	6		1	25	22	nb
2011	6		11	24	15	9
2012	6		7	21	15	12
2013	10	1	2	40	27	18

nb=niet bekend

Het toegenomen aantal broedgevallen in 2013 is te wijten aan de uitbreiding van ons werkgebied.

FOTO ERIK VAN ASTEN 4

Bezetting steenuil kasten vanaf begin registratie

Kast-nr	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar
71-2	2007	2008	2009	2010	2011		
71-3		2008	2009				
71-4	2007	2008	2009	2010		2012	2013
71-7				2010	2011		
71-8	2007	2008	2009	2010		2012	2013
71-9	2007						
71-11a					2011		2013
71-12						2012*	2013
71-17		2008					
71-21			2009	2010	2011	?	
71-25				2010	2011	2012	2013
71-26		2008					
71-36					2011*	2012*	
71-37					2011	2012	2013
71-39						2012	2013
71-41						2012*	
71-42						2012	2013
71-46							2013
71-52							2013
19	4	6	5	6	7	9	10

*Geen broedsel

Zoals in bovenstaande tabel aangegeven zijn door de jaren heen in totaal 19 kasten bezocht. Momenteel hangen er 55 kasten. Dit is een bezettingsgraad van 34%.

FOTO ERIK VAN ASTEN 5

Broedresultaten kerkuil in ons werkgebied 2013

kastnr	gastgever	Aantal eieren	Aantal kuikens	Aantal uitgevlogen jongen	opmerking
74-3	Fam Kuipers				activiteit
74-	Fam Kuisten				activiteit
74-	Cor v Son				activiteit
74-	SBB				activiteit
74*	Hetty Wildenberg			?	Mogelijk broedgeval
	Fam Gijsbers				activiteit

- Pas laat in seizoen vernomen

In ons werkgebied is geen waarneming gedaan van een broedgeval op het moment van controle.

Kerk Providentia met zicht op uilengat in luik.

FOTO ERIK VAN ASTEN 6

Werkgroepleden

- Erik van Asten
- Peter van Rijsingen
- Dian Maas
- Andrew Webb
- Jack vd Palen
- Geert Toonders
- Roel Winters
- Peter Kerkhofs
- Ton Verwegen
- Adrie Staals (coördinator)

Dit jaar mochten we 4 nieuwe leden verwelkomen:

- Jan van de Laar
- Rien Swinkels
- Frans Joosten
- Frank Maas

Fotosessie (foto's Erik van Asten)

Lijst van gastgevers

Naam
Fam Antens
Erik van Asten
Fam Bertens
Fam Bakermans
Fam v Bree-Dommels
Fam v Doorn
Fam Faassen
Gemeente Heeze-Leende
Fam Hurkmans
Frans Henselmans
Fam Henselmans
Janus v Hooff
Floor Hymans
Peter Kerkhofs
Kerk Leende (J Bax)
Kerk Soerendonk
Fam Kuipers
Fam vd Laak
Fam Lammers
Fam de Louw
Fam Maas (Piet)
Fam Maas (Dian)
Fam v Meyl (Pieter)
Fam v Meyl Tiny
Fam v Nieuwenland
Fam vd Palen
Fam vd Plas
Peter van Rijsingen
Fam Rutten
Fam Scheepers
Fam Spoorenberg
Smit Carel kerkhof Heeze
Adrie Staals
Fam Staals
Fam Verberne
Ton Verwegen

Roel Winters
Fam Vermeer Jan
Fam Bax
Fam Slegers (John)
Fam Weekers (Klaas)
Fam vd Kruis (Peter)
Jochem de Korte
SBB
fam Verhoeven
Manege Meulendijks Heeze
SBB
Fam Dings
C Ceelen
P Ceelen
Fam C Stigt
BBL
Mw Winkelman
Fam F Sluiter
Fam Middelaar
Fam Zwetsloot
RK H Providentia
Providentia Boerderij
Fam Halleen
Fam Keulen
Fam de Haan
Fam .Kuijten-de Brouwer
Fam Kuijten-v Dijk
Mw Winkelman
fam Ceelen
Fam vd Wurff
Fam vd Vin
Fam v Rijsingen
Gerard Noordman
RK Sterksel
Jan Bertens

Algemene rubriek

Bijzondere gastgevers

Dit jaar werden nieuwe gastgevers bezocht. Dit leverde weer leuke ontmoetingen op. Bij sommige gastgevers was het moeilijk om weg te komen zoals bij Cor van Zon die in onvervalst Heezers allerlei anekdotes en wetenswaardigheden over van alles en nog wat te vertellen heeft. Cor had de eigenaardige gewoonte om mbv een lange lat tegen de onderkant van de dakplaten te stoten om de kerkuil in zijn schuur op te jagen en zo te controleren of de vogel nog aanwezig was. We hebben hem verteld

dat dit toch niet de meest ideale manier is om de aanwezigheid van de uil te controleren. En wat te denken van de heer Zwetsloot die op zijn geheel eigen wijze zijn visie gaf over allerlei zaken die in onze maatschappij spelen. Hij woont in zijn eentje ver achteraf in een oude boerderij met een ouderwets erf waar in de maand mei een enorme struik met geurende sering in bloei staat. Hij brengt uren door in zijn volle moestuin waar zelfs wijnranken met trossen druiven groeien.

FOTO ERIK VAN ASTEN 7

Verrassing!

In oktober vindt bij de uilenwerkgroep Hei-Heg en Hoogeind de schoonmaakronde plaats van de steenuil kasten. Tijdens deze controle deden de vrijwilligers een verrassende ontdekking. Bij het openmaken van kast nr 71-11 zag de controleur tot zijn verbazing een volwassen geringde uil in de kast zitten. Nog opmerkelijker waren de 6 steenuil-eieren die verspreid in de kast lagen. Bij de voorjaarscontrole op 11 mei was geen activiteit in de kast was waargenomen. Deze eieren zijn dus na 11 mei gelegd.. De volwassen uil is overigens een uiltje wat al enkele jaren in een kast in de buurt heeft gewoond maar zover wij weten niet tot broeden is gekomen. Het uiltje werd in 2010 in Gastel, een dorpje 15 km van Heeze uit het nest, geringd.

De eieren zijn verzameld en zullen tijdens de cursus "onderzoek naar niet uitgekomen eieren" in december worden onderzocht.

Prooiresten

Dat het voor de steenuilen een moeilijk voorjaar was ivm met nattigheid en koude bleek ook wel uit de controle van de broedgevallen waarbij opviel dat er meer prooiresten in de vorm van vogelrestanten gezien werden als in andere jaren. Ook het gemiddeld aantal eieren en wat zwakkere jonge uilen in enkele kasten wijzen in die richting.

FOTO ERIK VAN ASTEN 8

Ringen

Ook dit jaar werden weer 24 jonge uilen en 3 volwassen uilen geringd door onze ringer Wil Beeren. Elk jaar mag onze werkgroep weer dankbaar gebruik maken van de kennis en vaardigheden van deze professionele vogelaar.

Risicofactoren jonge uilen

Het grootste gevaar voor fatale ongelukken van jonge uiltjes ligt in de periode dat de takkelingen gaan uitvliegen. Dit is in de maanden juni, juli. De nog onervaren jongen worden aan vele gevaren blootgesteld zoals predatie, verdrinking, of anderszins. Dit jaar vonden wij de restanten van een zestal jonge steenuiltjes uiltjes terug waarbij in 2 gevallen sprake was van verdrinking in drinkbakken voor paarden. Uit een onderzoek van Stone blijkt dat speciaal ontworpen drinkbakken

hiertegen een oplossing bieden. (Zie foto) We zullen onze gastgevers hiervan nogmaals op de hoogte brengen dmv folders. Ook de regentonnen bij de volkstuintjes aan de Zegge vormen een potentieel gevaar voor de jonge steenuilen in deze omgeving. Met het bestuur van de volkstuinvereniging heeft hierover een positief gesprek plaatsgevonden. Zij zullen dit met hun leden bespreken en aandacht vragen voor deze zaak door bijvoorbeeld het afdekken van de tonnen met deksel of een stukje gaas.

Uiltje kan via de "klimwand" van de binnenbak naar boven klauteren. Er zijn bakken van 65 liter voor €13,- en van 110 liter voor €25 te verkrijgen

Fotosessie Marijn Heus

Voormalig lid van HHH Marijn Heuts vroeg in het voorjaar of wij als uilenwerkgroep mee wilde werken aan een fotoreportage die hij wilde maken over de broedperiode van de steenuil. Wij zochten voor hem een geschikte locatie waar hij de beelden van de steenuil familie kon schieten. Als tegenprestatie wil Marijn deze rapportage bij gelegenheid laten zien.

Veiligheid

De veiligheid van de uilenbeschermers bij het ophangen, repareren, controleren en schoonmaken van de uilenkasten staat voorop. Het werk als beschermer van de uilen is niet geheel zonder risico. Soms moet er op grote hoogte gewerkt worden. Het is dan zorg om de juiste beschermingsmiddelen ter beschikking te hebben. Dit begint uiteraard met een deugdelijke ladder die goed geplaatst is. Verder wordt er bij deze beschermingsactiviteiten gebruik gemaakt van een valbeveiligingsset. Deze bestaat uit een harnas, een valstopapparaat met veiligheidshaak en een veiligheidsband met oog. De veiligheidsonderdelen worden volgens protocol bevestigd.

De sets worden beschikbaar gesteld door het Brabants Landschap. Deze sets worden ook regelmatig gecontroleerd en gekeurd.

Soms wordt op grote hoogte gewerkt (links)

Onder: Adrie hijst zich in het harnas

FOTO ERIK VAN ASTEN 10

FOTO ERIK VAN ASTEN 9

Onderzoek niet uitgekomen eieren

Op 14 december vond er in Culemborg een cursus plaats voor onderzoek naar niet uitgekomen steenuil eieren. Ook ondergetekende heeft deelgenomen aan deze cursus die georganiseerd werd door stichting Steenuilenoverleg Nederland (STONE). Hiertoe heb ik in het voorjaar een speciale machtiging gekregen voor het verzamelen en vervoeren van steenuil eieren voor onderzoek. De eitjes heb ik bewaard in de diepvries en samen met gegevens over locatie en andere wetenswaardigheden op 14 december mee naar de cursus genomen waar samen met 30 andere vrijwilligers onder deskundige leiding een 250 tal eieren onderzocht werden. E.e. a vond plaats onder de "lekkere: geuren van rottende eieren. Doel van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen naar de oorzaak van het niet uitkomen van deze eieren. Is het ei wel of niet bevrucht? ; Zo ja zie je afwijkingen bij het embryo en welke? Bepaalde afwijkingen kunnen iets zeggen over te kort aan bijvoorbeeld aminozuren (voedsel) Ik heb dit ervaren als een leerzame cursus waar je ook weer kennis kon maken met ander uilenbeschermers uit andere delen van Nederland.

Tot Slot

Bij deze wil ik iedereen die het uilenbeschermingswerk een warm hart toedraagt bedanken voor de ondersteuning van onze werkgroep. Wij hopen in 2014 weer te rekenen op uw medewerking.

2014 belooft weer een uitdagend jaar te worden. Er staan weer veel nieuwe plannen op de agenda zoals het hangen van kerkuil kasten op nieuwe locatie waar we sporen van deze prachtige nachtvoegel hebben aangetroffen . Vervangen van oa de kerkuilkast in de kerktoren van Sterksel. Zoals eerder in dit verslag aangegeven proberen we ook op het grondgebied van Sterksel de steenuilenpopulatie in beeld te brengen, kortom voldoende werk aan de winkel. En voor de kerkuil hopen wij op een beter jaar.

Jaarverslag, samengesteld door Adrie Staals, coördinator van de uilenwerkgroep Hei-Heg-en-Hoogeind.

